

וַיִּשְׁאַבוּ מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לְפָנָי ה'

שִׁפְכוּ לִיבֵם כְּמַיִם
(רש"י שמואל)

'מאמרי חיזוק והתעוררות בגודל מעלת 'לעשות
מתורות תפילות'

יו"ל לרגל 'שבת שפכי'
ע"י ארגון 'תמימי דרך'
בסיוע 'לטייל בתורתו'.



הקונטרס יו"ל לרגל

'שבת שפכי'

ע"י

'ארגון תמימי דרך' שע"י עמותת נחלת חן



בסיוע



וַיִּשְׂאֲבוּ מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לְפָנַי ה'

"וַיִּשְׂאֲבֹתֶם מַיִם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעֲיֵנֵי הַיְשׁוּעָה - וְתִקְבְּלוּן אוֹלְפָן חֲדַת. הִינּוּ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת עֲתִיקָא מְתִימָא, שְׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ פְּמִים נִכַח פְּנֵי ד', בְּחִינַת וַיִּשְׂאֲבוּ מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לְפָנַי ד' הַנְּאֻמֵּר בְּשִׁמּוּאֵל וּפְרַשׁ רַש"י שְׁשֻׁפְּכוּ לְבָם פְּמִים. כִּי דִיקָא עַל יְדֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַנִּי"ל בְּחִינַת אוֹלְפָן חֲדַת, שְׁעַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, דִּיקָא עַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ פְּמִים לְפָנַי ד' כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי אֲשֶׁר יוֹדֵעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמִכְאוּבָיו אֵיךְ הוּא רְחוּק מֵה' יִתְבָּרֵךְ וְלֹא יִזְהַר מִדּוֹת רְעוּת וְתֵאוֹת רְעוּת וּבְלִבּוֹלִים רְעִים נִפְּל בְּעֲזוּנָתוֹ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת שֶׁהִכֵּל יוֹכֵל לְמִצְאָה בְּתוֹךְ תְּפִלוֹת אֵלּוֹ שְׁעוֹשֶׂה מִתּוֹרוֹת וְלִפְרֹשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל כָּל מִן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנָיו אֲבִיו עַד שְׁיִוְכַל לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ פְּמִים וְכו'. וְזֶהוּ 'מִמַּעֲיֵנֵי הַיְשׁוּעָה', כִּי דִרְךְ זֶה הוּא בְּחִינַת מַעֲיֵנֵי הַיְשׁוּעָה, שֶׁהַיְשׁוּעָה נּוֹכַעַת מִמַּעֲיֵנוֹת שְׂאִינָם פּוֹסְקִים שְׁנִמְשָׁכִין מֵהַנֶּחַל נּוֹבֵעַ וְכו', שֶׁהֵם יְשׁוּעוֹת בְּלִי גְבוּל וְקֶץ וְסוֹף וְתִכְלִית שְׁיִכּוּלִים לְהוֹשִׁיעַ לְכָל יִהְיֶה מִי שְׁיִהְיֶה, אֲפִלוֹ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, כִּי הוּא נֶחַל נּוֹבֵעַ וְכו' בְּחִינַת בְּאֵר מַיִם חַיִּים - מַעֲיֵנוֹת שְׂאִינָם פּוֹסְקִים לְהוֹשִׁיעַ לְכָל, בְּחִינַת מַעֲיֵנֵי הַיְשׁוּעָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֵל הַשְּׂמֻחָה, כִּי כְּשׁוֹזְכִין לְהַמְשִׁיד דִּרְךְ זֶה הוּא וְכֹאֵי שְׂמֻחָה שְׂאִין לָהּ קֶץ, בְּחִינַת וְגִילוֹ בְּרַעְדָּה, בְּחִינַת וְשְׂמֻחַת עוֹלָם.

מפתח הענינים

מבוא.....ה

'קחו עמכם דברים' (שיעור מהרה"ח ר' מאיר קרליבך
שליט"א).....ז

'מסילות בדרך הקדוש לעשות מתורות תפילות' (מהרה"ח
ר' יואל משי זהב שליט"א).....יג

מבוא

"ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל" [תורה כ"ה תניינא], התחלתה של תורה זו מוכרת לכל אנשי שלומינו, אך הסוף של התורה מעטים הם הזוכים לקיימה ואפ"י לשים לב בגודל מעלתה, והיא - אזהרתו של רביה"ק ש"הזהיר לעשות מהתורות תפילות, דהיינו כל הדברים הקדושים שגילה בכל תורה ותורה - לעשות מזה תפילה, לבקש ולהתחנן מהשי"ת, שיזכה לבוא לכל זה כפי סדר חידושי התורה שגילה, כפי בנין הנורא שבנה, שבכל תורה ותורה שגילה בדרכו הנפלא, ואמר שנעשה מזה שעשועים גדולים למעלה שלא עלו עדיין שעשועים כאלה לפניו ית' מעולם" [לשון סיכומו של מוהרנ"ת בתחילת הלכות ר"ח הלכה ו' את המשך תורה זו].

בשבת זו - 'שבת שפכי', בה מתעוררים כלל אנ"ש להתחדש בהעצה הכללית של אדמו"ר ז"ל, שהיא ההתבודדות, עלינו לשים לב לחלק זה שעליה מגלה מוהרנ"ת שזו היא שלימות התפילה, ועל ידה תבוא הגאולה [שם בהלכה].

מוהרנ"ת גם מבאר בכמה מקומות [כמו בהקדמת ליקוטי תפילות], שע"י עצה זו יהיה לזו להאדם תמיד דיבורים בהתבודדות, כי יוכל להרחיב על כל עניין כפי הקשרים וההרחבות שרביה"ק מרחיב בדבר זה.

ויתר מזה, כאשר האדם מתבודד בלי לעשות מתורות תפילות אז הוא גם מציית לרבינו הק', אך תפילותיו הם על פי הבנתו העצמית, דהיינו שהוא מתפלל על מה שנראה לו שהוא צריך, ולפעמים דבר זה [אפ"י ברוחניות] אינו נצרך לו כ"כ כרגע, ובוודאי שהשי"ת יקח את תפילותיו למה שצריך לו, [ובפרט כאשר ההתבודדות היא בהתקשרות לרבינו הקדוש, שבוודאי יודע להיכן להעלות את התפילות].

אך המעלה הגדולה של לעשות 'מתורות תפילות' הוא לאין ערוך להתבודדות רגילה ופשוטה, כי בשעת שמתבודדים ע"פ התורות הרי הוא במוח שהוא מתפלל על הדברים שהכי נצרכים בשבילו באופן הדחוף ביותר, כי בלא התורות האדם לא יודע מה בדיוק הוא צריך כעת, ובאיזה תפילות לשפוך ליבו, אבל ע"י התורות הוא יודע שהוא מתפלל על הדברים שהכי נצרכים בשבילו.

וכמו כן יוכל להתפלל על כל מה שצריך, ולהכניסו בתוך קשרי התורה שלומד, והשי"ת יאיר לו עיי"ז את כל מה שצריך לעשות ע"פ דברי רביה"ק בתורה זו.

הדרך הקלה ביותר להגיע לזכות לקיים אזהרתנו ז"ל לעשות מהתורות תפילות, היא ע"י קיום אזהרתנו, לילך עם תורה, כי עי"ז מחשבתו מונחת בפנימיות קשרי התורה, ויוכל להתפלל גם על כל הפרטים שאינם מופיעים בגלוי, בשלבי התורה, וכלשון מוהרנ"ת בתפילתו על התורה הנ"ל:

"ותפתח את עיני שכלי ונדעתי בדרך האמת ותתמימות האמתי, שאזכה לידע היטב הדרך האמת והנכון, איך לעשות מהתורות תפילות נאות ואמתיות, ברצונך וברצון יראיך הצדיקים האמתיים, אשר גלו אלו החדושי תורה בעולם, באפן שיעלו שעשועים גדולים לפניך, עד שתעזר רחמיך באמת בשלמות, ותשיבני אליך באמת. עזרני שאזכה לבון פונתם הקדושה של הצדיקים האמתיים בכל מקום שאלמוד בספריהם הקדושים, ולסדר תפילות נאות וקדושות על כל הדברים הנאמרים והמרמזים בדבריהם הקדושים באמת, שאזכה להגיע להם מהרה. ואזכה לשפך שיחי לפניך על ידי כל תורה ותורה שגלו הצדיקים אמתיים בעולם".

וכן כותב מוהרנ"ת לבנו: "נכספתי שתרגיל עצמך גם בן לדבר דבורים מעצמך בלשון אשכנז בינך לבין קונך, ותעשה בעצמך מהתורות תפילות לפרש שיחתך לפני השם יתברך על כל תורה איזה זמן, ואחר כך על ידי תורה אחרת, וכן ינהג תמיד כאשר הזהירנו רבנו ז"ל בכמה הזקרות". מובן מדבריו שהבין שמה שציוונו רבינו ז"ל לילך בכל תקופה עם תורה אחרת נכלל כבר בזה גם העצה, של לעשות מתורות תפילות.

ועדיין אפשר לחשוב שמספיק שמפעם לפעם בהתבודדותו ישתמש גם עם עצה זו - לעשות מתורות תפילות, אך מוהרנ"ת מחדד לבנו: "להתחיל להרגיל עצמו בכל יום לעשות מהתורות תפילות, כי זה יסוד מוסד, ועולה על הכל, אשרי שיאחו בזה" [עלים לתרופה].

בקונטרס זה הבאנו לאנשי שלומינו שיעזר מעורר כל לב מהרה"ח ר' מאיר קרליבך שליט"א שנמסר בכינוס 'קחו עמכם דברים' שע"י מורשת הנחל [ונדפס במימי הנחל גיליון ל"ו], וכן מאמרי חיזוק והתעוררות בגודל מעלת 'לעשות מתורת תפילות' וכן מאמרי הדרכה נפלאים איך מקיימים זאת לעובדא ולמעשה, מאת הרה"ח ר' יואל משי זהב שליט"א [שנדפס בהקדמת הספר 'מסילות' לתורה י"א].

ויה"ר שיפעלו את פעולתם הראוי, למען נחדש ימינו לציית לרביה"ק בכל פרט, ובפרט ב"יסוד מוסד זה העולה על הכל", אמנ.

'קחו עמכם דברים'

שיעור מאת הרה"ח ר' מאיר קרליבך שליט"א
(נמסר בכינוס 'קחו עמכם דברים' שע"י מורשת הנחל)

ר' נתן מדבר בהלכות ראש חודש ה' ובהקדמה של ליקוטי תפילות, שההתבודדות שאנחנו מדברים פה עכשיו, רבינו מתכווין רק לחלק הזה של לעשות מתורות תפילות, שעל זה נאמר 'אשת חיל עמרת בעלה'.

ר' נתן מדבר מפורש, שרבינו לא התכוון להתפלל על פרנסה, על גשמיות, רבינו התכוון לעשות מתורות תפילות.

מזבן שבתורות של רבינו, רבינו מדבר גם על גשמיות, רבינו גם מדבר מפרנסה בלא טורח, רבינו מדבר מכל העניינים הגשמיים, כשמבקשים מה' להיות יהודי כשר, מוכרחים שיהיה פרנסה, אבל התבודדות שרבינו מדבר, רבינו מתכווין רק לעשות מתורות תפילות.

אני רוצה קצת להאריך ולהסביר את הדבר, וזה כבר יענה לדעתי את הקושיות ששאלו וישאלו, למדתי כעת בשיעור בין מנחה מעריב, את תורה כח - כט, וקצת עיינתי ודייקתי את מה שנוגע בעניין הזה לעובדא למעשה.

אנו יודעים על לאה, ש'ועיני לאה רכות', רבינו אומר שלאה היא תפילה, ויעקב הוא תורה, הפסוק 'ועיני לאה רכות', נאמר לפני שהייתה מחוברת ליעקב אבינו, היא בכתה לה', שתהיה מחוברת לתורה.

כשר' נתן התקרב לרבינו ועדיין לא שמע מרבינו תורות, מזבן שהוא ביקש מה', לעת עתה תן לי פרנסה. כי אם יהיה לו פרנסה הוא יוכל לשבת בנחת אצל רבינו, ולעבוד את ה'.

רבינו מביא שם על לאה, שיש פסוק על תלמידי חכמים, ידוע שלאה זה דינים קשים, רבינו אומר שהתלמידי חכמים שדים יהודאים יונקים מהאלפין נפולין, שעליהם נאמר, 'המעט מכם הלאות אנשים כי תלאו גם אלוקים', כי מייגעים אנשים שבאים לשמוע דרושים, שחושבים שיבואו לתועלת על ידם, והם לא מקבלים שום תועלת, ולא רק שאינם מקבלים תועלת, כי תלאו גם אלוקים, כאילו לואה הקדוש ברוך הוא מלעזור לעובדים אותו.

רבינו מביא שיש כזה בחינה, כשאדם מתבודד ואינו מקושר לצדיק, ואינו עושה מהתורות תפילות, הולך לו קשה ואינו יכול לעשות התבודדות, הוא לא רואה שהוא נענה, הוא מגיע לאפיקורסות - שהדיבורים שלו הם לא דיבורים, שה' שלא שומע את הדיבורים וכו' וכו'.

אבל בתורה ל"ב רבינו מביא: בשעה שנשא יעקב את לאה, כולם אמרו: היא לייא, הא לאה, מפרש רבינו, שכשנמתקים הדינים זה נקרא לאה, זה נקרא תפילה, כשהתפילה מחוברת לתורה ליעקב אבינו, היא תפילה, זה נקרא תפילה, אבל כשהיא לא מחוברת ליעקב אינה נקראת תפילה.

בתורה כ"ט רבינו גם מביא, כי לא כל דיבור נקרא דיבור, דיבור שאינו נשמע ונתקבל אינו נקרא דיבור, רבינו מדבר שם כמה פעמים, שכשרוצים דיבור שנשמע ונתקבל, צריך 'טוב', טוב - מפרש רבינו - זהו קדושת הברית, מה עושה אדם שאין לו קדושת הברית? רבינו מביא את ההמשך: בתר דאיסתלק רבי שמעון הוה אמר חד לחבריה: 'אל תיתן את פיך להחטיא את בשרך', אין לך למה לדבר לה', אין לך למה ללמוד, המוח שלך פגום, המוח שלך מונח היכן שהוא מונח, אף פעם לא תגיע... אסור לך לדבר, אבל ביזמי דרבי שמעון הוה אמר חד לחבריה: 'פתח פיך ויאירו דבריך'.

מהו 'ביזמי דרבי שמעון'? ר' לוי יצחק דיבר הרבה, מה שר' נתן מביא בליקוטי הלכות, שכתוב אצל משה רבינו, "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון", מביא רש"י שם מהו 'אחרי מותי'? הלא כתוב: 'ויעבדו את ה' כל ימי יהושע והזקנים', אלא הפשט הוא אם יהיה 'אחרי מותי', כל זמן שהצדיק חי, הצדיק

הוא קשת הברית, הצדיק הוא הברית, הוא הטוב.

חסיד ברסלב צריך לדעת, שהתבודדות הכוונה ללמוד תורה מרבינו, להיות מונח בתורה, ר' אברהם בן ר' נחמן אמר, לישון עם התורה, לאכול עם התורה, ללכת עם התורה, לחיות תמיד 'לעבן' עם התורה, אתה יודע למה יש לך בעיה? בתורה א' רבינו אומר, שאין לך חן. למה אין לך חן, אין לך שמירת הברית, אין לך פרנסה, אין לך את זה, אין לך את זה. אדם שיש לו חן, יש לו פרנסה, יש לו שמירת הברית.

בכל תורה אפשר להכניס את כל הבעיות שיש לאדם בגשמיות וברוחניות, היסוד של חסיד ברסלב הוא רבינו, רבינו פעם אמר: למה אתם לא מחפשים אותי, אני אוצר של יראת שמים ר' לוי יצחק היה תמיד צועק: 'אם אנו לא נלמד את התורה של רבינו, מי ילמד אותה?! רבינו הרי נתן לנו את התורות.'

כל תורה שרבינו אמר היה אחר כך זמן שכל אחד יעשה בעבודת ה' לפי התורה של רבינו, כך היה הסדר אצל רבינו, רבינו לא 'עשה' ספר ליקוטי מוהר"ן, רבינו אמר תורה והתלמידים היו חיים עם התורה, וכך צריך להיות גם היום.

כשאדם לומד תורה של רבינו, ומבקש מה' שהוא יבין את מה שרבינו אומר, שהוא יקיים את מה שרבינו אומר, והוא מפרט בפרטיות את כל מה שרבינו אומר בתורה - היכן אני אוהו בזה? רבינו מדבר מראה - היכן אני אוהו בראה? רבינו מדבר מברית - היכן אני אוהו בברית? רבינו מדבר מחן - היכן אני אוהו בחן? רבינו מדבר מתורה - היכן אני אוהו בתורה? כל תורה היא מרשם מיוחד מרבינו, איך לחיות את החיים לפי הדבר הזה.

זה ברור, שמה שרבינו התכווין שנעשים שעשועים למעלה שלא עלו מימות עולם, רבינו התכווין לשוחח עם ה' על מה שרבינו מדבר ותובע מאתנו.

אני רוצה לומר לכם, מי שהולך בדרך הזה, שהוא מציית לרבינו, ועושה

התבודדות באופן הזה, כל הקושיות ששואלים וישאלו, נופלים.

למה אדם נרדם באמצע ההתבודדות? הוא הולך לדבר עם ה' ולא הולך לו, אבל כשאדם לומד תורה, וההתבודדות היא כמו לימוד שהוא לומד, אז יש לו חיות, הוא חי בזה.

ר' נתן מביא דוגמה בהלכה הזאת: רבינו אומר שמצות ציצית שמירה לניאוף, ציצית הוא ברית, ציצית סגולה לאמונה, 'ואמונתך סביבותיך' זה הציצית, ציצית הוא התקרבות לצדיק, בתורה זו רבינו מדבר הרבה עניינים ואומר: וזה בחינת ציצית. אומר ר' נתן, אחד מתחיל להתפלל: ריבוננו של עולם עזור לי לקיים מצות ציצית. הוא נרדם באמצע, מה יבקש, הוא כבר אמר את המילים האלו עוד פעם ועוד פעם.

אבל כשהוא מתבודד ע"פ תורה זו, שרבינו מדבר שם מעניין הציצית שהוא שמירת הברית, במצווה של ציצית יכול להיות לו התבודדות על כל תורה זו שעה שלימה והוא עוד לא יגמור. ריבוננו של עולם היכן אני בשמירת הברית? ריבוננו של עולם עזור לי שאשמור את הציצית כראוי, בגדים לבנים, שאשמור את הציצית שתישאר שלימה, שלא יהיה חס וחלילה פגם בציצית, ריבוננו של עולם בזה תלוי העתיד שלי, בזה תלוי משירת הברית שלי, ריבוננו של עולם עזור לי שאתקרב לרבינו, רבינו אומר שציצית הוא התקרבות לצדיק.

ממילא הוא כבר לא יירדם בהתבודדות, ממילא כבר לא יהיה לו בעיות שאין לו זמן לשעה התבודדות וכו', הוא חי את הדבר.

העצה של התבודדות שרבינו נתן לנו היא, להכניס חיות בעבודת ה', רבינו לא התכווין שאדם יהיה לו התבודדות, וזה יהיה עליו עול, בוודאי אם אי אפשר, צריך גם את זה, יש מצבים שונים אצל כל אדם, אבל המטרה של רבינו בהתבודדות, שאדם יחיה ויתעורר לחיים על ידי ההתבודדות. אם אדם יציית לרבינו בתמימות ובפשיטות, ייקח תורה בליקוטי מוהר"ן, ילך עם התורה, ועל זה יעשה התבודדות, וכל הדברים שלו יכניס בזה הדבר.

וישאבו מים וישפכו לפני ה' | יא

רבינו אמר לר' נתן בתחילת התקרבותו, ומעתה טוב מאד שמשיחים את הלב לפני ה', כמו לפני חבר טוב אמת. מה אני מדבר עם חבר אמת? מה שמציק לי. **מה מציק לי? התורה של רבינו!!!** עכשיו אני לומד תורה פלונית, בתורה זו רבינו אומר שצריך עבודה זו ולהגיע למעלות כאלו, בתורה אחרת רבינו מדבר בניין שלם של עניינים שונים, זה מה שאני עכשיו מתחיל לדבר עם ה' כמו לפני חבר טוב אמת, כבר לא יהיה לי שום בעיה עם השאלות של שעה, חצי שעה, אני נרדם בהתבודדות, אני לא נרדם.

יש עוד עצות, עוד נקודות, למשל כשאדם עושה התבודדות, שיעשה זאת בעמידה, לא בישיבה, מדברים כעת על בחורים ואברכים ואלו שנכנסים בעבודת ההתבודדות, לשבת זה סגולה להירדם, לדבר בשקט סגולה להירדם, לכן רבינו אמר ללכת לשדה, להיסגר בחדר, כדי שיוכל לדבר עם ה' כראוי.

בצעירותו היה ר' נתן צועק הרבה קולות, אחד העיר לו פעם, שרבינו לא היה צועק בתפילה, ענה לו ר' נתן, אתה משווה את עצמך לרבינו, אצל רבינו זה היה: 'שמן בחשאי', אצלנו הוא 'יין לארמא קלא' (תורה כא).

ר' ברוך געצע'ם היה צועק בתפילה, פעם אחד תפס אותו החזן וזרק אותו מבית הכנסת כי הוא מפריע. הוא נעמד בחוץ. ור' אברהם בן ר' נחמן יצא אליו לחזקו, תפס אותו בידו ואמר לו, א יונגערמאן - אברך צריך לצעוק ולצעוק ולצעוק. (פעם שמעתי מר' לוי יצחק שרבינו אמר זאת, ופעם שמעתי ממנו שלא רבינו רק ר' אברהם בן ר' נחמן אמר זאת, אברך צריך לצעוק ולצעוק ולצעוק.) הוא שאל אותו: למה שתקת? ענה לו: אתה יודע איזה פנים יש לי..

כשצועקים לה', אין את כל הבעיות, כל השאלות ששואלים כאן הוא, כי רוצים לצאת ידי חובה, רוצים לעשות כמו בעל הבית פשוט. חסיד ברסלב צריך לדעת, שהתבודדות הוא עניין של עבודה.

אדם מתעורר בלילה בחצות, ונרדם, היו צדיקים שהיו שמים את הרגליים במים קרים, היו עומדים, צעקו לה', עשו את כל הפעולות כדי לא להירדם.

מי שרוצה לצאת ידי חובה, יש לו שאלות. מי שרוצה כסף, הוא נוסע לחוץ לארץ ועושה את הפעולות מה שהוא רק יכול, מפני שיש לו מטרה. אם המטרה שלו, הוא לציית את רבינו, לציית את רבינו בהתבודדות פירושנו, לעשות מתורות תפילות. רבינו אמר מה יש ליהודי לעשות? להתפלל ללמוד ולהתפלל. לעשות מתורות תפילות זהו עניין ההתבודדות, וכשאדם יעשה דבר זה יהיה לו חיות, יהיה לו חיות בזה הדבר, כל השאלות וכל הדברים יפלו. ה' יעזור שנזכה לבקש הרבה מה' את הדבר הזה, להקדיש את ההתבודדות לעניין רבינו.

(נעתק גיליון מימי הנחל ל"ו וייש"כ על הסכמתם לפרסמו)

מסילות בדרך הקדוש לעשות מתורות תפילות

מאת הרה"ח ר' יואל משי זהב

(נעתק מהקדמת הספר 'מסילות')

לעשות מתורות תפילות

'איני מבקש ממכם אלא דברים'

בפרק זה (פרק ד' מהקדמת ספר מסילות) אנו מגיעים ללב ליבה של ההליכה עם התורות והוא לעשות מהם תפילות. וכך, בד בבד עם הלימוד, יתחיל להתבודד ולעשות מהתורות תפילות, הן להתחיל לומר בכל יום את התפילה מליקוטי תפילות המיוסדת על מאמר זה, ומומלץ לומר את כל התפלה בכל יום פעם אחת, או עכ"פ חלק מהתפילה אם אין לו זמן.

אך בנוסף לליקוטי תפילות, יעסוק בכל יום בעת ההתבודדות בזמן שמפרש את שיחתו לפני השם יתברך את כל אשר עם לבבו כל אחד בלשון שרגיל לדבר בו, לעשות בעצמו מהתורות תפילות, להתפלל על כל העצות והדרכים של התורה שהולך בה, לזכות לקיים ולבוא לכל מה שנאמר שם, וכמו שמוהרנ"ת זי"ע כותב לבנו (עלים לתרופה, ה' בא תקפ"ד): "ומה שכתבת לי ממנהגך בלימוד ספרי רבינו ז"ל ולומר אחר כך התפלה השייכה לאותה התורה, טוב ויפה הנהגה הזאת, אך נכספתי שתרגיל עצמך גם כן לדבר דבורים מעצמך בלשון אשכנזי בין לבין קונך, ותעשה בעצמך מהתורות תפילות לפרש שיחתך לפני השם יתברך על כל תורה איזה זמן, ואחר כך על ידי תורה אחרת, וכן ינהג תמיד כאשר הוזהרנו רבינו ז"ל בכמה הזהרות, ובוודאי כבר שמעת מפי הרבה בזה".

הנהגה זו היא אחת מיסודי ועיקרי דרכו הקדושה של רבינו ז"ל שהזהיר אותנו על זה כמה פעמים בכמה מיני לשונות. ו"מי שהוא חזק בדרך הזה להרבות בהתבודדות ולעשות מהתורות תפילות, ולהרבות בתפילות כאלו תמיד, יהיה איך שיהיה בודאי יהיה אחריתו טוב, וסוף כל סוף סוף בודאי ישוב להשם יתברך באמת כאשר הבננו מפיו הקדוש כמה פעמים" (ליקו"ה ר"ח ה, כו), "כי דרך זה הוא בחינת מעיני הישועה, שהישועה נובעת ממעינות שאינם פוסקים שנמשכין מהנחל נובע וכו', שהם ישועות בלי גבול וקץ וסוף ותכלית שיכולים להושיע לכל יהיה מי שיהיה, אפילו אם הוא כמו שהוא" (שם כג).

דרך ההנהגה למעשה

דרך ההנהגה בזה למעשה היא דרך פשוטה מאוד בתכלית הפשיטות באופן השייך לכל אדם ממש, מהגדול שבגדולים עד הפחות שבפחותים והגרוע שבגרועים אפילו אם עבר מה שעבר, דהיינו שבעת ההתבודדות ייקח איזה נושא מן המאמר, ויסתכל על עצמו כמה הוא רחוק מזה, ויתחיל לבקש מהשי"ת שיזכה לזה.

אך כפי המבואר בדברי מוהרנ"ת (בליקו"מ ח"ב סי' כ"ה ומהקדמת ליקוטי תפילות), ניתן לסדר את ההנהגה בזה בצורה מפורטת יותר, באופן של כמה שלבים כיצד לקיימה למעשה בתכלית הפשיטות.

שלב ראשון: ייקח נושא אחד או בחינה אחת המבואר בהמאמר, ויתחיל לדבר מנושא זה לפני השי"ת, אע"פ שעדיין אין לו שום הרגשה וקשר נפשי לדבר זה.

שלב שני: מתוך הדיבורים עצמם סביב הנושא, שכזה מתחיל להרגיש איזה התחברות מעט להנושא, עתה יתחיל לחשוב ולהתבונן על עצמו כמה הוא רחוק מדבר זה.

שלב שלישי: מתוך הרגשת וראיית ריחוקו מזה, על ידי זה ייכנס לפרש שיחתו

לפני השי"ת לספר לפניו יתברך כמה באמת הוא רחוק מזה, כי הלא עושה מעשים כאלו שהם ממש ההיפך מאותה הבחינה והעצה המבוארת בהמאמר.

שלב רביעי: עתה יוכל לדבר ולפרש כל לבו להכניס את כל נגעי לבבו ומכאובי נפשו העוברים עליו באותה העת אל אותה הבחינה המבואר בהמאמר. וזהו סיעתא דשמיא מיוחדת למי שהוא חפץ באמת ובא ליטהר ועוסק בעצה קדושה זו לעשות מתורות תפילות, ומכין את לבו לזה באמת, אזי השם יתברך בעזרו להבין דבר מתוך דבר, והוא מזמין ושולח לו דבורים הרבה בפיו, דברי חן וטענות נבונות, שיוכל לפרש את כל לבבו ואת כל מה שעובר עליו באותה העת על ידי כל הבחינות המבוארים במאמר (כמבואר בסוף תורה כ"ה ובהקדמת ליקוטי תפלות).

שלב חמישי: עתה מתוך שכבר מרגיש באמת ריחוקו, ומבין מעט את ההכרחיות שלו לזכות להדבר והענין המבואר בהמאמר, יפציר ויתחנן ויבקש מאתו יתברך, מתוך כיסופים וגעגועים, שיזכהו באמת לבוא לקיים ולזכות לדבר זה כראוי.

שלב שישי: יעיין להלן בהמאמר איזה בחינה מביאה לאותה בחינה שהתפלל עליה עתה, איזה עצה נותן רבינו כדי לזכות לדבר זה, ושוב יתחיל בכל חמישת השלבים הנ"ל, להתחיל לדבר על זה להשי"ת ולבקש על זה בפשיטות אע"פ שעדיין אינו מרגיש שזה הכרחי בשבילו, ושזה מה שחסר לו, אך יאמר להשי"ת כי הרי מבואר במאמר שזהו העצה לזכות למה שדיבר קודם לכן, וא"כ הלא ההכרח שהוא יזכה לבחינה זו גם כן, ומתוך זה יתחיל להסתכל על עצמו כמה הוא רחוק כל כך מבחינה ועצה זו, ויתחיל לפרש שיחתו לפני השי"ת לספר לפניו על ריחוקו באמת, ועל מעשיו שאינם עולים יפה כפי הבחינה הזו, ויתחיל להכניס את כל מה שעובר עליו בתוך זה, ומתוך זה יבוא להתחנן ולהפציר לפניו יתברך לזכות לזה, כדי שיזכה באמת להמבואר בהמאמר מה שזוכים על ידי עצה זו. וכך ילך מענין לענין ומדרגא לדרגא בכל שלב ושלב מסולם המאמר לעסוק בתפילה עליהם בדרך הנ"ל.

מעשיו מרובים מחכמתו

על ידי ריבוי השיחה וההתבודדות על דברי התורה זוכים שהיא לא תישאר אצל האדם בגדר "חכמה" ודרוש בלבד, אלא תיהפך להיות אצלו "למעשה", כי דרך האדם בעת שלומד, אזי מסתכל על הדברים באופן שכלי ועיוני, ונתפסים הדברים אצלו באופן של ידיעה נוספת והתפעלות מיופי החידוש וכדו', אבל על ידי שעושה מזה תפילה, אזי מתהפך אצלו הידיעה במח לענין של כיסופין והשתוקקות בלב, ודברי רבינו מתחילים להתבהר אצלו באופן של לעובדא ולמעשה, שמבין שחסר לו דבר זה, ועד כמה הוא רחוק מכך, ומתוך זה הוא מתחיל להשתוקק אליו מאד, וממילא כבר עוסק באמת בריבוי הפצרות ובקשות להשי"ת לבוא לזה (כמו על חסרונות גשמיים וכדו' שהאדם מבין באמת שחסר לו, ולא קשה לו לעסוק בתפילה הרבה על זה, עד שזוכה להשיג לזה).

וזאת הייתה עיקר כוונת רבינו בפשיטות, כלשון מוהרנ"ת (בהקדמת ליקוטי תפילות): "עיקר כוונתו היתה בפשיטות, שנשתדל לעיין בתורות הקדושות והנוראות שגילה לנו להבין ולהשכיל כוונת אותה התורה למעשה, כי זהו העיקר, כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, כמבואר אצלנו כבר כמה פעמים שכל עיקר כוונת רבנו הקדוש והנורא ז"ל בכל התורות שגילה, היה הכל רק בשביל המעשה, שנשתדל ונתאמץ ונתחזק בכל עז לשמור ולעשות ולקיים ככל הנאמר בכל תורה ותורה, ונחשב דרכנו כמה אנו רחוקים מאלו הדברים המוזכרים בכל תורה ותורה, ונתפלל ונעתיר לה' בריבוי הפצרות ובקשות ותחנונים, שירחם עלינו ויזכנו ויקרבנו ברחמיו המרובים, שנזכה לקיים כל מה שנאמר שם באותה התורה, ונשפוך שיחנו לפני השי"ת על כל הדברים הנאמרים שם, שנזכה לקיימם ולהגיע אליהם בשלימות".

בעצה זו מתחיל להתחבר אף לדברים הגבוהים

ואפילו על הדברים הגבוהים המוזכרים במאמר, ישפוך שיחו לבקש על זה,

"ואפילו אם הוא הפחות שבפחותים והקל שבקלים, ואפילו אם עבר מה שעבר חם ושלום, אם יתעורר באמת לשוב אל ה', ויתחיל לשפוך שיחו לפני השם יתברך, יוכל לפרש על ידי זה דייקא כל אשר עם לבנו, ואף שידמה לפי דעתו שהוא רחוק מאד מאד מזה בלי שיעור, עד אשר אין ראוי לו לדבר כלל מזה לפי מדרגתו הפחותה והשפלה שיודע בנפשו, אף על פי כן אדרבא על ידי זה דייקא יוכל לשפוך שיחו ביותר, כי הלא באמת לאמתו גם הוא צריך להגיע למה שנאמר שם, רק שהוא נתרחק כל כך עד שקשה לו לדבר מזה, אם כן איפוא אדרבא על ידי זה דייקא, ישפוך לבו כמים נכח פני ה', כשיסתכל על עצמו כמה הוא רחוק מזה על ידי מעשיו וכו', ודייקא על ידי זה יכנוס בדברים עד שיוכל לדבר ולפרש כל לבו, את כל נגעי לבנו ומכאובי נפשו באותו העת" (הקדמת ליקוטי תפילות, וע"ש שהאריך להביא דוגמא לזה מתורה ה').

ואף על פי שאינו מרגיש שהענין המבואר במאמר זהו הענין החסר לו עכשיו בעבודת השם, "שבתחילה יכול להיות שידמה לו שהתורה הזאת אינה מדברת מהכרחיות שלו, ומהחסרונות והפגמים שלו באותו העת, אעפ"כ כשיתחיל לדבר על ידי אותה התורה, בוודאי יעזרהו השי"ת ויוכל להכניס כל שיחתו שם, ואת כל אשר עם לבנו יוכל לפרש על ידי כל תורה ותורה, כי דברי רבינו ז"ל הם כלליות גדול מאד מאד, וכל תורה ותורה כלולה מכל התורה כולה ומכלליות ישראל ומכלליות כל הדברים שבעולם, וכל אדם כמות שהוא, בין אם הוא בתכלית מדרגה העליונה, בין אם הוא בתכלית דיוטא התחתונה, הכל כאשר לכל, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, כולם יכולים למצוא עצמם, עם כל בחינותיהם, בתוך כל תורה ותורה של רבנו הקדוש והנורא זכרונו לברכה, ועל כן על ידי כל תורה ותורה יוכל כל אדם שבעולם בכל עת ובכל זמן לפרש שיחתו יהיה איך שיהיה" (שם).

כי אדרבא, עצם זה שהוא מתבודד ומתפלל על זה, זה בעצמו מחבר אותו מאוד בקשר נפשי עמוק אל הפרט הזה של המאמר, וזוכה להבין הפרט שמזכיר רבינו במאמר שהוא ממש שייך אליו ולנפשו לפי מצבו עתה באיזה דרך, וכך ההתבודדות גם פותחת לו שערים בהבנת המאמר לעובדא למעשה ומתחיל

להתפרש לו ביאורי המאמר לאט לאט, ועל ידי זה יתחיל להתחבר אצלו המאמר בקשרים נפלאים, דייקא על ידי ההתבודדות, כמו שיכול להעיד כל מי שזכה וטעם את ההתבודדות על פי התורות הקדושות והנוראות, שהתבודדות פותחת לו את התורה הן להבינה בעומק הפשט והן להבינה לעובדא למעשה, וכך יתחיל להתחבר לחייו ולמצבו, שיוכל לילך עמה עד שכל הילוכו ועבודתו הן ברוחני הן בגשמי יהיה על פי זה המאמר.

ההתבודדות על שלבי בנין המאמר

והנה בתחילה כשעדיין לא מסודר לו כמוחו ודעתו כלל פרטי המאמר, אזי ההתבודדות תהיה באופן כללי, לזכות למה שמבואר בהמאמר בכלליות, כפי מה שמאיר לו באותו זמן, אך אחרי כמה ימים יוכל להתחיל להתבודד בצורה מסודרת על המאמר, כפי סדר שלבי הבנין של המאמר, וכמו שמתבאר מדברי מוהרנ"ת (ליקו"ה ר"ח ה, א) וז"ל: "וזהוהיר לעשות מהתורות תפילות, דהיינו כל הדברים הקדושים שגילה בכל תורה ותורה לעשות מזה תפלה לבקש ולהתחנן מהשי"ת שיזכה לבוא לכל זה כפי סדר חידושי התורה שגילה, כפי בנין הנורא שבנה בכל תורה ותורה שגילה בדרכו הנפלא", וכמו שהארכנו לעיל את הסדר בזה כיצד להתבודד מענין לענין בתוך בנין התורה (וראה שם בלקו"ה ר"ח ה, טז שהאריך בנתינת משלים ודוגמאות לזה, וכן בהקדמת לקוטי תפילות).

אף שבאופן כללי יכולים להתבודד בכל יום על כל שלבי בנין המאמר, אך נראה להציע עצה טובה, שבנוסף לזה יצטמצם בכל כמה ימים על שלב אחד של המאמר, דהיינו שבתחילה ייקח את האות הראשון של המאמר ויתחיל להתבודד עליו, ויתחיל להסתכל על עצמו כמה הוא רחוק מכל זה, ויתפלל ויעתיר להשם יתברך שיזכה להגיע לכל זה, ויפציר הרבה להשי"ת לזכות לזה, ואחרי כמה ימים יתמקד יותר בהתבודדות על הנאמר בשלב השני של המאמר, להסתכל על עצמו כמה הוא רחוק מזה, ויתפלל וישפוך

וישאבו מים וישפכו לפני ה' | יט

שיחו בתחנונות ובקשות הרבה שיזכה להגיע לכל זה ויטעון טענות והפצרות לפני השי"ת, וכן אח"כ שלב השלישי וכן הלאה. ובהמשך הזמן, אחר שכבר התבודד והתפלל על כל חלקי המאמר, וגם כבר מונח היטב בחדרי וקשרי המאמר, יוכל להתחיל להתבודד בכל יום בפרטיות ובאריכות על כל חלקי המאמר בכל פעם ופעם שמתבודד.

ובדרך זה יוכל להאריך בתפלתו והתבודדות לשפוך ליבו כמים נוכח פני ה' (כמו שהאריך בלקו"ה שם), ובניקל יוכל להתבודד שעה שלימה כרצון רבינו ז"ל ואף יותר משעה.

ונשלמה פרים שפתינו

אפילו שעדיין לא זוכה לקיים מה שכתוב במאמר, עם כל זה מחמת שמתפלל על זה ועושה מתורות תפילות נחשב למעלה כאילו כבר זכה לקיים, כמו שכתוב בליקוטי הלכות (ר"ח ה, י) "התפילות שעושין מתורות, שצריכין לבקש מהשי"ת הרבה שנזכה לקיים מה שקשה לנו לקיים עתה בעונותינו בתוקף גלות הנפש, ועל ידי תפילות אלו נזכה לבסוף לשוב להשי"ת, וגם כל זמן שאין אנו זוכין עדיין לגאולת הנפש בשלימות, יהיה נחשב לנו על ידי התפלה כאילו קיימנו ועשינו מה שמוטל עלינו".

ואכן, מה נפלא הדבר, שגם בתחילת הדרך בעוד אנו פוסעים את הפסיעות הראשונות בשבילי המאמר, ואנו מתחילים משתוקקים לאורו, ועל אף שעדיין לא זכינו להתרפאות באמת על ידו, עם כל זאת על ידי שאנו מתפללים על זה להשי"ת, נחשב לפנינו יתברך כאילו כבר זכינו לזה בפועל. אשרינו מה טוב חלקינו ועד כמה שפר גורלינו!

(נעתק מספר 'מסילות' על תורה יא באדיבות המחבר)

